

NÉMETÚJVÁR ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

— Előfizetési árak: —
Negyedévre 2 korona. — Félévre 4 korona.
Egész évre 8 kor. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetések és Nyilttérek díjzabás szerint.

Felelős szerkesztő:
Dr. J. CSAPLOVICS ELEMÉR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Németújvár,
25. sz. — Laptulajdonos: Bartunek Béla, hova
az előfizetési és hirdetési díjak küldendők
— Kéziratok nem adatnak vissza. —

Idegen forgalom.

Aki így nyár idején Németújvár falai közül kikerül, bámulva látja, hogy az idegen forgalom ily idő tájt mily óriási mértéket öltött. Nincs az a kis stájer falu, mely ne büszkélkedhetne azzal, hogy 3—4 sőt még annál is több család nyárról-nyárra felkeresi, mely ne hivatkozhatna arra, hogy évről évre többen és többen nyári üdülés céljából ott ne időznének. Az ott lakók már rég tudatára ébredtek annak, hogy mily nagy jövedelmi forrást jelent ez a lakosság részére.

Azon vannak, hogy a nyaralók minél kellemesebben töltsék körükben a nyarat és minél olcsóbban szerezhessék be szükségleteiket. Nem tekintik az ott nyaralókat áldozati bárányoknak, kiktől annyi pénzt kell kihuzni, amennyit csak lehet. Így aztán biztosak lehetnek abban, hogy nemcsak azok jönnek vissza, kik már egyszer ott nyaraltak, hanem azok is, kiknek a már egyszer ott nyaralók az illető hely, a fenn forgó viszonyok előnyeit feldicsérték.

Mily mások a viszonyok minálunk. Ha Németújvárot valaki azt meri állítani, hogy községünk nyári üdülőttelep céljaira kiválóan alkalmasnak mutatkozik, akkor maguk az ujjváriak az elsők, kik ez ellen száz érvet tudnak felhozni.

Már pedig, aki a nyaralóhelyül szolgáló stájer falvakat látta az tudja, hogy ezek Németújvárnál semmivel sem mutatkoznak különbeknek. Persze valamiképp nyújtani okvetlenül szükséges volna.

Aki a Draskovich gr. elnöklete alatt tartott utolsó szépitőegyleti ülésen jelen volt, az ott elhangzott felszólalásokból azt következtethette volna, hogy fürdő park etc. legalább is kétszer 24 óra alatt létesül. És mit látunk most annak helyébe? A fürdő eszméje elaludt, a propaganda képeslapok nem készültek el, szóval minden. de minden a régiben maradt. Így természetesen nem lehet semmi féle eredményeket elérni és így nem is lehet elvárni azt, hogy községünket idegenek keressék fel, mikor még a bentlakók legegységesebb szükségleteit

sem elégíti ki. Próbáljanak a vezető körök azon lenni egyszer Isten igazában valamely eszme kivételéhez neki látni és akkor majd meglátják, hogy az eredmény igazolja majd abbéli állításunkat, hogy Németújvár fejlődőképes nagyraható község, mely lakóinak biztos megélhetést nyújthat.

A legyőzendő ellenség.

Ha egy csillagászati műszeren az égboltra tekintünk, szemünk előtt egymás után vonul el a tenger fővénynél számosabb csillag. Ez a rengeteg sok hatalmas világ ott lebeg sulytalanul s oly könnyűséggel reszket a térben, mint a parány a napsugárban s egy okaiban megfelfejthetetlen erő kényszere folytán egyik a másik felé nehezedik. Egyensúlyukat fönttartja az örökös mozgás, amely két összhangzó erő eredménye: az egyik a középpontfutó erő, mely az éther mérhetetlen ürébe hajítja, a másik a központi vonzó erő, mely az iszonyatos testeket a középpont felé vonzza . . .

Az ember egy kis világ s két ellen-

Németújvár vára.

Titkos földalatti katakombái.

— Monda —

Írta: Martin Antal.

Csodálatos jelenség a németújvári vár sziklatömege. A Strém patak és a sóskuti patak torkolatánál, messze szétágazó két völgy bezárását képezi ez a sziklatömeg. Semminemű hegy-dombsorozattal nem függ össze, hatalmasan kimagaslik, s fölötté elnéz a szomszédos hegyek-dombokon, messziről látható. Messze vidékén nem található sehol nagyobb kötmeg, kivéve a sóskuti mészkövölgy mélyében, a föld alatt. Mintha ismeretlen hatalom valami Demiurgus helyezte volna oda a németújvári vár szikláját. Tiokteljes játéka a természetnek. Ősi időben mélyen a föld alatt elnyúló csepkőbarlangnak tartották. Ez a moida is akkor keletkezett.

Régi időben egy szegény, büszke s a természettől bőven megáldott művész jött Németújvárra, lakást bérelt, s idejét a vidék,

a vár egyes kiváló pontjainak vázlatozására, s az itt lakó életerős hénc nép lerajzolására fordította.

A művész egy napon elhatározta, hogy megnézi a németújvári vár földalatti barlangját. Egy csomó fáklyát vállaira kötve s némi élelmiszerekkel ellátva a vár kápolna alatti tátoingó üregben fáklyát gyújtott s indult meg ismeretlen dolgok felfedezésére.

Az üreg most is meg van, de el van torlaszolva.

Amint beljebb hatolt s az egymásra dülő körétegek közé lépett, a barlangból, belsejéből, erős kriptaszagu dermesztő hideg szél fuvalt kifelé. Az egész barlang belseje vakító hóféhér, s az oldalfalak s boltozatok, egyes csapok stalaktit-lemezek, tű, csepkőzeti torony nyulnak lefelé mindenütt kiálló bábok, oszlopok s piramisok, aprók s nagyobbak, egyesek egész csoportozatok, részint porcelán fehérségűek, részint barna, részint vörös színek vaséleggel telítve.

A fáklya vörösés fénye visszaverődött a falakra s a kisérteties csend nyomasztó volt kedélyére; mindazonáltal a barlang szépségeitől elragadtatva lassankint folyton mélyebben s mélyebben hatolt belsejébe.

Végre nagy templomi terembe jutott,

melynek szövétnekfény be nem éri boltozatát, a magasló sötétségben veszt el beláthatatlanul, míg a lecspeggő stalactit ide lenn a legcsodálatosabb alakokat teremti, mintha valami Demiurgus készítene itt fiai számára gyermekjátékokat. Itt egy kristályoltár átlátszó menyeggel, amott — magas, a boltozatig emelkedő oszlopok csarnokai. Grotteszk, idomtalan mammuth — alakok, a legkülönösebb természetszeszély alkotta bálványoszobrok egymásnak dőlve s egymást támogatva. Olykor látni csucsivezetes palotákat, várakat, nyugalmas tekintetű turbán fedett nyirkos fejformákat, amint egész egykedvűen bámulnak a szomszéd penészes gypsz aknára. Harangformák stb. efféle teszi még egyetemét e roppant gnom-palotának.

Innea egy kis tavacskaéhoz ér, itt még a legmerészebb ábránd is bő anyagot talál. Mig a barlang többi részei csak mindennapi benyomást hagynak hátra, addig e helyen idegen régiókba, mesék országába helyezi a szemlélőt. A boltozat phantasztikus alakításokból, mesterművekből látszik összealkotva lenni. Csillogó drágaköveknek hinné e boltozatát a lecsüggő csillámló csepköveknek bármely halandó is. A meglehetősen tág ür köröskörül mintegy korláttal, párkányzattal

tétes erő kormányozza tevékenységében: a kiterjedési erő, mely a középpontból a körvonal felé hajtja, nem más, mint a szeretet; s az erő, mely őt visszatartja, vagy visszatereleli a központba, nem egyéb, mint az önszeretet. E két erő egyensulya létesíti az élet összhangját, melyből a megelégedettség, a boldogság harmatittas bimbói fakadnak. Ha azonban az önszeretet a szeretet fölé talál kerekedni, az összhang eltűnik s helyébe lép az önzés, a rendetlen önszeretet: vele az elégedetlenség, boldogtalanság. Mert fenékiig őrít-hetjük ki a gyönyörök serlegét, a fényűzés ragyogása emelheti életünket, de ha az öntudat mélyes mélyében az élet összhangját föl nem találjuk, nyomorultbakká válunk annál a földönfutó koldusnál, aki fáradt fejét nyugodtan hajtja le pihenésre.

Mert, aki az önzés áramát nem fékezi, aki szívét hozzá láncolja, az a szakadatlan harcok és hánykódások örvényei közt bugdácsol: siker esetében befutja azt a végzetes skálát, amely pökhendiségbe, nevetséges gögbe lovalja bele; ha pedig a terméketlenség sivő homokjában szikkadnak el törekvései, akkor is az emésztő gondok szamujja kiszikkasztja szívét végleg. Tehát az önzés a legnagyobb ellenség; sőtét éjfél az önző szív, hol a vad ösztönök viharaiban, mennydörgéseiben és jégveréseiben nincs tenyérnyi kék égboltozat, nincs egyetlen ragyogó csillag. A szívbéli sötétség rengetegében, a fenevad szenvedélyek vulkánjai közt a boldogság rózsája ki nem zsendülhet; abban a kiálhatatlanul forró, bugyogó chaos-

ban nem lehet meg az élet lelke, a benső harmonia.

S mivel mi most tulajdonképpen az önzés állatjegye alatt állunk ethikai viláfgörögünkben, nincs mit csodálkoznunk, ha annyi embertársunk lelki világának derüje homályba, füstös éjbe borul; ha biztató csillagok helyett ijesztő lángok törnek elő s villognak körülötte, ha nyugtalanság, tulizgatottság fársztja idegeit: ha annyi a pökhendi, szívtelen ember, kinek érdekei csupán saját „énje“ körül forognak. Az önző, illetőleg kicsiny és gyöngye embernek nincs fölöslege arra, hogy mások életét is átélje: örüljön az örvendezőkkel s könnyeket hullasson a szenvedőkkel: neki minden erejét a maga számára kell fölhasználnia... S mivel csak alacsony érdekeinek, személyes igényeinél szolgál, lép a férfiellem helyébe a szolgaság, s az Isten képére teremtett ember a porban csuszik a hatalmasok kegyéért és mosolyáért.

Az önzés szüli ama gyáva emberkéket, kik reszketnek a gonosz előtt és csókot nyomnak kezére, hogy annál biztosabban kibujjanak zsarnoksága alól. Mit nekik, ha az árthatlant elnyomják, ha az igazságot megsértik. ha a törvényt lábbal tapossák... Ezek öntudatlanul segítenek elő minden zsarnokságot. Az önkéntes rabszolgák — mondja Tacitus — több zsarnokot teremtenek, mint a zsarnokok rabszolgákat.

Az ókor képtelennek bizonyult arra, hogy az önzés korlátain felül emelkedjék s azért is a legalávalóbb szolgaság bélyegét viselte magán.

Emberi egyenlőséget sem a bölcsészek, sem a törvénytudók nem ismertek. Két osztályára, a zsarnokok és rabszolgák osztályára bomlott a társadalom.

Ha ezen gyászos korszakot nem akarjuk visszavarázsolni, vagy még mélyebbre sűppedni s egyben lehetetlenné kívánjuk tenni azt a hamis egyenlőséget, mely porrá szeretné változtatni az emberiséget, hogy aztán sárt csináljon belőle, nemcsak elméletben, de gyakorlatban is el kell fogadnunk, diadalra kell juttatnunk az igazi egyenlőséget, amely kölcsönös tisztelétből, kölcsönös vonzalomból s ama jóakaratból nyeri táplálékát, amely arra készíti a nagyot, hogy ekként szóljon a kicsinyhez: „Testvérem vagy Istenben s hogy nagyobb légy nálam, elég, ha jobb vagy. Bocsásd meg vagyonságomat, nevemet, méltóságomat. E kiváltságok csak azért kedvesek előttem, mert sok jó művelésre képesítenek, anélkül, hogy felhatalmaznának bárkinek is a megvetésére, le-kicsinylésére.“

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed, illetve a második félév kezdetén megújítjuk az előfizetési felhívást lapunkra, kérve egyuttal a hátralékok befizetését is. Lapunk előfizetési ára, tekintet nélkül a minden téren bekövetkezett áremelkedésre, má is csekély 8 kor. egy évre. Hivatását pedig fokozott mértékben igyekszik kezdettől fogva betölteni, hogy legyen városunknak és vidékének hűségese krónikása, közügyeinek haladásának lelkes szószólója, előmozdítója.

átszik körülvéve, közbe-közbe gyönyörű vas-tag oszlopokkal. Ezen oszlopok közé felkapaszkodott, hogy beláthassa az egész tavacsokát. Vize oly kristálytisza, hogy megmérhetetlen mélysége dacára is némely helyein, a fenékről kiemelkedő egyes szirtsek hegyes kiálló csucsaik tisztán láthatni. Vízét megízlelé: kellemetlen meg nem íható volt az. E hely annyira megtetszett neki, hogy leült s rajzolni kezdé. Míg így tervének kivitelén dolgozva új fátylát gyujtott, hogy e hely távolabbi zugait is megvizsgálja, azalatt egy kötömege akadt, mely nagyon hasonlított valami szék féléhez — mellette egy kabát feküdt.

Csodálkozva emel föl a ruhát.

Nyirkos, dolhos, nedves volt az, félig rothadt, félig elposzlott, s tompa zörejrel, mintha nehéz tárgy volna benne elrejtve, súlyosan hullott le egyik elszakadt darabja.

Kutatja s könyvet talált benne.

Az első tiszta lapon eltörtöltött írással e szavakat olvasta:

M. V. — Ann... Dom. Güssingii M. „Ej“, — ugymond — „hiszen itt már jártak előttem mások is, s úgy látszik valaki itt hagyta kabátját“.

— Avagy csak nem tévedett el ember

e tömkelegben?

Töprekedett jó ideig, azonban ismét tovább indult.

Leült elköltötte ebédjét, s azzal folytatta útját.

Egy szűk folyosón keresztül hatolva egy csarnokba jutott. Itt számtalan csap, tü, oszlop stb. lógott alá a boltozatról, s a fegyelem azonnal egy bámulatra ragadó szépségű, utánozhatatlan képen akadt meg, mely a legtermészetesebb elő — azaz felfüggyőnhöz hasonlított, amint oldalvást a beláthatatlan magasságu boltozatról lecsüng.

Csakugyan a hasonlatosság felismerésére kevés phantasia kell. A légjőzanabb prózai ember is egy hóféhér, mint egy fonalakból átszőtt vászonyfüggőnyt vél szemel előtt lebegni, mely alulról még pompás rojt-csoportozattal van feldisizve. Tekervényes vakondtúrásához hasonló alacsony, szűk, ferde utakon tovább hatolván, folyton új, bájosabb s elragadóbb látványok tárulnak eléje, folyvást halad előre — a művész a lépcsőkön alá. Gyönyörű teravrajzolatokat veit föl, s észrevétlenül mélyedett el egy-egy kiváló hely gyönyörködésében s még jobban észrevétlen jutott alább. Hogy a barlangban nevé megörökítse, egy lapra e szavakat írta: „Ápril

12-én látogattá meg H. J. a szellemek e tanyáját“, — s emlékül a papirt egy feltűnő helyre függesztette. Amint lehajolt, hogy fátyláját újra fölvegye, ijedve kapta vissza kezét, fátylái mind elfogytak s az egész csomóból már csak egy volt hátra.

Gyors lépésekkel sietett visszafelé. Szerencsétlenségére azonban a főútról egy mellék útra, oldalfolyosóba jutott, — eltévedt. Gyorsan haladott előre — csak előre — de égbemerred, hajjal, borzadályt kifejező sziszegéssel, s rémült szemekkel ugrott visszafelé. Fátylája bizonytalan fénye, borzasztó egy látványt világított meg. A falhoz támaszkodva a homályban egy emberi csontváz pillantott meg.

A fehér csontokból elporladozott ruha-foszlángok lógtak le, s a koponya egyik mélyedéséből, egy csomó hajfűrt kandikált ki.

Mereven kilárt szemekkel, vontatott lépésekkel közeledett hozzája: mignem a fátyla vörösös fénye az egészet jobban bevillagította.

A művész a hústalan ujjak között egy papírfoszalányt vett észre. Megnézi közelebről s a következőket olvasta:

„En H. I.“ — ugymond az írás — „megkísérlettem ezen alvilágon keresztül hatolni.“ Iszonyu elhagyatottságom... Az éh-

Ugy véljük, hogy ezzel rászolgál a további, az eddiginél nagyobb arányú szíves pártolásra is, melyet ez alkalomból is tisztelettel kér:

a Kiadóhivatal.

HIREK.

— **Személyi hírek.** Németújvárot tartózkodik Gróf Erdődy Tamás, mint Gróf Draskovich Pál vendége. A gróf, kinek bokros teendője sokfelé való igen hasznos elfoglaltsága mellett, mindig közhasznú foglalkozásra akad ideje a vidéken kiváló kultúrákat eredményesen végez. Van ugyanis a vidéken egy kitűnő kavicsbányatelep, hasonló a saskuti kőhöz. Az anyag elsőrangú anyag utak jókarban helyezése, kavicsozásra. Mint a tartalékos tiszt tanfolyam egyik kiváló tagja, különösen sokat foglalkozik tűzéiri stb. katonai dolgokkal. Ezen a téren szerzett tapasztalatait érvényesíti, s elhozva saját bányája személyzetét saját vezénylete alatt eszközi a robbanásokat, új robbantó szerrel, dinamóval. Az eredmény mindeig igen kecses. Mindenesetre a vidék népének is egy igen szép kereseti forrást nyit meg. Sokat fog foglalkoztatni. Fuvar stb. által pénz kerül a vidékre s ezáltal közhasznú tevékenységével áldásteljes lesz működése sokakra. Ismeretes a gróf jószívű nyájás leereszkedő nemes gondolkodása, s így mindenkit lebilincsel szeretetreméltósága által. Örömmel látjuk munkálkodásában, s szívünkben a legszebb sikert kívánjuk. — **Özvegy Gróf Draskovich Pálné Gróf Festetics Mária rávosunkba érkezett s rövid ideig itt tartózkodik.** — Trinkl Lajos hadnagy élénken érdeklődve Németújvár iránt hosszabb tartózkodásra itt időzött s legközelebb újra látogatja. Hadászati tekintetben is érdeklik.

— **Szabadságon.** Schermann Géza, adóellenőr 4 heti szabadságra Gyulafehérvárra ment. — Lehner Nándor tobaji körjegyző augusztus elejéig terejedő szabadságidejét nejevel együtt Felsőlövön tölti.

— **Eljegyzés.** Halmos Lajos, M. Á. V. hivatalnok eljegyezte Gregorics Gizust, Sopronból. Gratulálunk.

— **Értesítés.** A póstaigazgatóság közhírré teszi, miszerint az állami költségvetési év megváltoztatván a m. kir. póstatakarék-pénztár üzetelvé ezentul július hó 1-től június hó 30-ig terjed. A kamatokat évenként egyszer július hóban fogják tőkésíteni.

— **Vihar-záporosó.** E hó 16-án, csütörtökön délután 1 óra tájban egyszerre, hirtegen hatalmas fekete felhő lepte el az égboltozatot, sötét lett egyszerre és erős szélvihar mellett záporoként, felhőszakadás szerűen esett az eső. Rövid pár perc múlva az utcákon nem lehetett megkülönböztetni árkot az utestől. Itt-ott a házakba is befolyt a víz és mindenki a Műhlwinkliekre gondolt, kiket ismét leginkább fenyegetett az árvíz. Szerencsére a zápor nem sokáig tartott. Mintegy 20 percnyi erős eső után engedett a zápor az erősségből és csendesebben, de még sokáig hullott az eső. Tobajon tul már nem volt az eső oly erős. Németújvár és Tobaj között még az országuton is 10—20 cm. magasán folyt a víz itt-ott, mert a jobbról-balról vonuló árkok nem voltak képesek a víztömeget levezetni.

— **Footballesapat.** Megalakult városunkban is egy footballesapat. Lelkes, fiatal emberek, diákok állottak a tettek mezejére és maguk között már a csapatot megalakították, most a jövő héten a footbal-egylet megalakulására kerül a sor és azután — belépünk a sport terén — a haladó városok sorába. Magunk részéről örömmel üdvözljük a footballesapat megalakulását, annál is inkább, mert hisz lapunk legelső számában is felemeltük szavunkat a sport művelése, meghonosítása érdekében. Minden járási székelyen van már sportegylet és bizony sokszor kellemesen szórakozik ezen városok lakóssága egy-egy vasárnapon, mikor városuk csapata más város csapatával méri össze erejét. Itt Újvárot is népszerűvé lehet a footbal tenni, mert hisz ugyis kevés a szórakozásunk. Fel tehát fiatalok — bátran neki kell vágni a nehézségeknek; de fiatal emberekhez illik a küzdés, azokhoz való a sport-szeretete.

— **Villámcsapás.** Az e hó 16-iki vihar alkalmával a villám Bányácskán lesújtott Tapler Alajos 18 éves közműves legényre. Egy ház építésével dolgozott Tapler Alajos és a vihar elől ezen még el nem készült házban talált és keresett menedéket. A villám a ház egyik ablakán csapott a házba ott homlokán ütötte Tapiert, majd anélkül, hogy másban kárt tett volna, — pedig többen is voltak az épületben — egy ablakon kiszaladt. Tapiert a villámcsapás földhözvágta, eszméletét elvesztette és még mindég reménytelen az állapota.

— **Áthelyezés.** Szép Lajos közigazgatási tisztviselőt a főispán Szombathelyre helyezte át. Gratulálunk, mert igazán csak gratulálni lehet, ha valaki a központba kerülhet.

— **Zeneestély.** A „Németújvári Zenekedvelők“ augusztus hó 2-án a Korona vendéglőben zeneestélyt rendeznek. Alkalma lesz tehát városunk és vidékünk közönségének ismét egy élvezetes, kellemes estélyt eltölteni. Mindnyájan emlékezünk még a februári zeneestélyre és előre is tudjuk, hogy most még annál is nagyobb élvezetet nyújt hallgatóságának a zenekedvelők agilis zenekara.

— **Kerékpár verseny.** Ma vasárnap a szombathelyi kerékpár egylet nagy országúti versenyt rendez. A verseny utiránya Németújvárot át vezet Szentgotthárdra és és onnan vissza Körmeuden át Szombathelyre. Szép idő esetén lesz csak megtartva a verseny és a versenyzők délután 1—2 óra között haladnak át városunkon.

— **Halálozás** Borik Ferenc, volt szenteleki helyettes körjegyző, aki hosszabb idő óta súlyos betegségben szenvedett, Szenteleken e hó 13-án elhalt. Temetése nagy részvét mellett e hó 15-én ment végbe.

— **A választók összeírása.** Megkezdődik e héten járásunkban is a választók összeírása. Az 5 szavazókörben az összeíró bizottságok az összeírás a vármegye központi választmánya által meghatározott helyeken tartoznak eszközölni. A bizottságok, azok tagjai és az összeírás helyek a következők:

ség gyötör . . . Isten vedd mátkám . . . Uram, édes istenem végy magadhoz . . . Anno Dom. M D. . . . .”

Hideg borzongás rázkódtatta meg egész testét. Brrr. . . ! Körülnézett, szeméi kápráztak, míg ezalatt tekintete valami fénylő tárgyon akadt meg. Egy medaillon, aranylánc és gyűrű volt az. A medaillonban arany keretben egy bájos nő arcképe.

Ismét néz, s végre valahára csak most jutott azon keserű öntudatra — bámészkodva, még csak most vette észre, — hogy a főtúrról is letért, Amíg így álmélkodva áll, sistréggel alud el utolsó fátykója is . . .

— „Oh! — rikoltá eszméletét veszve, s a körüle ülő sötétségnek rohant . . .

A legfeketebb éj veite körül.

Utolsó reménye a világossággal együtt ault ki.

Főkelt, s kezeivel körül tapogatva indult folyton kanyarulatok, alacsony bolthajtások s szűk folyosók közt előre.

Keze piszkos, penészes, jég hideg falakhoz ért.

Sokszor oldalt vagy visszafelé kelle tartania, iszonyu sziklatömegek útját állották. Világosság vagy csak a legcsekélyebb fény, fénypont sem mutatott irányt, s így össze-

vissza bolyongott. Céltalan előhaladása végre is lassudni kezdett, s csak nagy nehezen törtetett előre . . . Kinzó szonjúság gyötörte. Majd érezte fáradságot, az idegek elgyengültek, testét alig bírta, s már csak kinyújtott karokkal vánszorgott előre. Végre erőt vett az erős férfian a halál féltelme, s egy vérfagyasztó sikolylyal dőlt össze . . .

Sokáig nem hallatszott semmi nesz, csak a stalacit csepegése kongott mint félrevert harangok kondulása . . .

Később hallott ugyan valamit, mintha a barlang mélyében szüntelen forrnia-zugna valami. Mintha az állati hangok zaja vegyülne egy összes hangstutogásba, mely koronkint elcsendül, majd ismét újult erővel támadna fel. Kis idő múlva nehéz cseppek hullását vélte hallani, majd hírtelen ezüst tisztán csengő hangok ütöttek füléhez, amint az zuhanásában megtörve kemény sziklához ütődik.

Újra összeszedte utolsó erejét s tapogatva a hang felé tartott. A művészt nem hagyta elveszni egészen a balsorsa; mert amint lábával a mélységbe egy nagyot lépve elcsuszott, hírtelen mindkét kezével friss vízbe kapott. Egy vigan csergedező földalatti csermelyhez jutott.

Mohón szivta magába az üdítőit, s a visszatért erővel, reménye is szilárdulni kezdett.

Villám gyorsasággal cikázott át agyán a mentő gondolat, s az utolsó kétségbeeséssel kereste a csermely folyását, irányát.

Iszonyu fáradsággal, s utolsó erejével küzdve indult meg a folyás útján; mert sejté, hogy a víznek valahol keresztül kell törnie, hogy napvilágot lásson.

Lassan ugyan, de végre idővel mégis haladott előre . . . Hosszu küzdés, kinzó fáradozás után végre kezdett is sejtetni valamit. Mintha látna a messze távolban tárgyakat. A remény új erőt öntött idegeibe, s így ismét gyorsabban törtetett előre. Csak előre. Most irányt is tarthatott. Félt azonban, hogy hátha mégis etlalál tűnni szeméi elől a vezérpont.

Közelebb jutott, s úgy tetszett: miotha az egyik szikla, melyet előtte fölfelé lebegni vélt nehéz ködök tölnek.

Avagy talán az örökös sötétségben 3 nap óta vándorolva, már nem is lát? . . .

Reszketve, csendesesen ömlött mégis feléje állászó foszlányokban e gomoly, mint mikor a porphir sziklákon átvonuló szél aeol-hárfái hangokat hord tündéri töredékekben

1. A gyepűfizesi szavazókörben elnök: Weisz Ignác, h. elnök: Techet József, póttag: Graf Gyula. Hivatalból rendes tagok a pinkamiskei és sámfalvai körjegyzők. A küldöttség Pinkamiskén és Sámfalván tartozik megjelenni.

2. Kükmeri szavazókörben elnök: Hamvai János, h. elnök: Karner József, póttag: Fleck János. Hivatalból rendes tagok a kükmeri és Radafalván tartozik megjelenni.

3. A németújvári szavazókörben elnök: Sövegjáró Kristóf, h. elnök: Olsovsky Tivadar, póttag: Kroyherr Sándor. Hivatalból tagjai, a németújvári községi, a németújvári vidéki, strémi és németszentgróti körjegyzők. A küldöttség Németújvároitt, Strémben és Németszentgróton tartozik megjelenni.

4. A pusztaszentmihályi szavazókörben elnök: Schmal József h. elnök: Szelestey Sándor, póttag: Németh Ferenc. Hivatalból tagjai a pusztaszentmikályi és tobaji körjegyzők. A küldöttség Pusztaszentmihályon és Tobajon tartozik megjelenni.

5. A szenteleki szavazókörben elnök: Roxer Jenő, h. elnök: Kaiser Károly, h. elnök: Fumics Rezső. Hivatalból rendes tagok a szenteleki és pásztorházai körjegyzők. A küldöttség Szenteleken és Pásztorházán tartozik megjelenni.

— **Főbiránk egészsége.** Dömötör Lajos, főszolgabíró közel 3 hélig tartott betegségéből felgyógyult és a régi egészség, a régi munkaszeretet és munkabírás mellett elfoglalta hivatalát.

— **Figyelmeztetés.** Az elmúlt héten a várról egy nagy szikladarab zuhant alá. Ugy látszik a sok esőzés, nedvesség eredményezte ezen sziklaomlást. Mindenesetre óvatosságnak kell lennünk és különösen a gyermekeket ne engedjük a vár sziklá alá.

— **Mozi.** Egész héten át és mindég „tel” ház, előtt tartotta előadásait az Apolló mozi. Ma lesz az utolsó előadás azután ismét csend lesz — nem lesz hova mennünk esténként. Na — talán — rövidesen egy állandó mozival is rendelkezünk Németújvárott. Ugy halljuk a terv kezd általános helyesléssel találkozni.

a néma távolba.

Végre... végre... nagynehezen el is érte...

Világosság volt az!

Még pár lépés a feneketlen örvény szélén, egy kiálló szirtzen nyugodott meg lába.

Néma volt a természet, komolyan hallgatag, minő lehetett az özönvíz utolsó éjszakáján. Messziről örömhangok, feltámadás, husvétra harangoznak a szalónaki templomban. Aleluja... Régi monda, Németújvár a föld alatt össze van kötve Szalónakkal. Ezen földalatti üreg stalaclit, csepkőbarlang, s végfolyója egy titkos kijáró Szalónak mellett a Goberlingi erdőben, melynek egyik része Antimonium bánya.

LEVÉLPAPIROK,

Írószerek, irodapapírok, pecsétviasz, bélyegzők, másolókönyvek, iratrendezők, elegáns és célszerű tintatartók, iratmappák kaphatók

Bartunek Béla papírüzletében,
Németújvár.

— **Gyűjtött a villám.** Csütörtökön Pusztaszentmihály határában is volt vihar. Hatalmas villámlások és dörgések reszketették meg a levegőt. Egyszerre csak egy villám lecsapott Thomas Ferenc esperes szántóföldjére és ott egy kereszt buzát felgyújtott. Egyébb baj és kár nem történt.

— **Zászlószentelés.** A Gróf Draskovich Pál védnöksége alatt álló németújvári katonai aggharcos egylet folyó évi augusztus hó 16. napján zászlószentelési ünnepélyt tart. Az ünnepély sorrendje: 1. Augusztus 15-én este zenés takarodó. 2. Augusztus 16-án reggel 5 órakor zenés ébresztés. 3. Fél 8-tól fél 9 óráig az egyletek és vendégek fogadtatása. 4. Fél 9-től 9 óráig gyülekezés az egyleti helyiségben. 5. Negyed 10 órakor indulás az ünnepély helyére. 6. Háromnegyed 10 órakor a zászlóanya fogadtatása. 7. 10 órakor tábori mise, a zászló beszentelése és a szögek beverése. 8. Diszmenet a zászlóanya, a védnök és a vendégek előtt. 9. Délután 1 órakor társasbédél. 10. Délután 4 órakor kerti zene és táncmultság az „Északi sark”-hoz címzett vendéglő kertjében. Teríték ára a társasbédél 3 korona. Belépődíj a kerti multságához személyenkint 1 korona. Egyenruhás egyleti tagok belépődíjat nem fizetnek. A zenét a községi városi zenekar szolgáltatja. A meghívók a héten lesznek szétküldve.

— **Az utólagos házassággal történő törvényesítés följegyzése.** Sándor János belügyminiszter és Balogh Jenő igazságügyminiszter együttesen körrendeletet intéztek valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez, amelyben az utólagos házasság által történt törvényesítésnek anyakönyvi följegyzése körül eddig követett eljárást megváltoztatják. A följegyzés elrendelését az eddigi utasítások a belügyminiszter számára tartották fenn. Ez év augusztus elejétől kezdve az utólagos házasság által történt törvényesítés anyakönyvi följegyzése iránti rendelkezés jogát a törvényhatóságok első tisztviselőjére, tehát a városokban a polgármesterre, a megyékben az alispánra ruházzák át s a belügyminiszter részére a közvetlen intézkedést csak a külföldön, Horvát-Szlavonországokban vagy Bosznia-Hercegovina területén vezetett anyakönyvekben nyilvántartott gyermekekre vonatkozólag tartják fenn. A polgármester, illetőleg az alispán elutasító határozata ellen a belügyminiszterhez jogorvoslatnak van helye. A rendelet, amely a följegyzés körüli eljárás módzatait is ismerteti, megjegyzi, hogy ha a természetes alya a gyermek születését megelőző tizedik hónapban még tizenhetedik életévét sem érte el, a törvényesítés följegyzése közigazgatási el nem rendelhető. Az utólagos házasság által történt törvényesítés anyakönyvi följegyzése iránti kérelem soronkívül intézendő el.

— **Helyettes kirendelés.** Dömötör Lajos főszolgabíró a szenteleki körjegyzőséghez Kirnbauer Rezső, németszentgróti körjegyzőt; a németszentgróti körjegyzőséghez pedig Lukács András, pásztorházai segédjegyzőt rendelte ki helyettes körjegyzővé.

— **Rémhírek.** Nap-nap után hallunk arról, hogy járásunkban szerbek járkálnak, zsebük tele van bombával. Senki nem mer közelükbe menni és így egyik-másik se le nem tartóztatható, se el nem fogható. Ezek a hírek roppant élénk fantazia szüleményei.

Persze most a hadgyakorlatok előtt állunk és minden idegenben ellenségé, bombavetőt látnak sokan. Azonban a felületes vizsgálódás és valótlán hírek terjesztése nem szolgál előnyünkre. Még majd idővel nem ismer idegen erre felé járnai. Mindenesetre vigyázni kell az illetékes köröknek és gondosan figyelni minden gyanus idegent; de viszont a községnek nem szabad minden idegenben gyilkolni, ölni akarót látni. Nem szabad meggondolatlanul hamis, valótlán, az idegenekre kellemetlen hírt kelteni és nem szabad mindenféle hírek felülni.

— **Eskütétel.** A németújvári választókerület összeíró bizottságának tagjai e hó 14-én tették le az esküt Dömötör Lajos főszolgabíró előtt.

— **Árviz** Csütörtök óta folyton esik az eső. A Strém patak kilépett már medréről és hatalmas vízlömege ellepte a parti földeket. Mikor e sorokat írjuk — szombaton délután — rohamosan növekszik a víz még mindég és az eső záporoként hull alá. A veszedelmet, a kárt ily körülmények között előre nem is lehet sejtetni. Itt volna már a Strém patak szabályozásának ideje.

— **A hesszeni légyek irtása.** A vármegyéhez a földművelésügyi miniszter iratolt intézett, melyben figyelmezteti az illetékes köröket, hogy a gabonára ártalmas ugrynevezett hesszeni légy több törvényhatóság területén az idén is fellépett a kártékony rovarfaraj elterjedésének megállítására a miniszter elrendelte, hogy azokon a területeken, ahol a hesszeni légy fellépését észrevették, csalogató vetéseket kell vetni, hogy a légy a nyár végén azokra rakja petéit. A vetést aztán jó mélyen be kell szántani, hogy tavasszal a légyrajok ki ne jöhessenek a földből. Akik ennek a rendelkezésnek eleget nem tesznek, azok 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújthatók.

— **Italmérsi engedély.** Piplits József vághegyi és Freismuth György kükmeri lakosok italmérsi engedélyt nyertek.

— **Baleset.** Tudreka Miron, németújvári lakos a közsénbánya telepén farónkok felrakásával volt elfoglalva, mikor egy farónk lábára esett és azon súlyosabb sérülést okozott.

— **Államsegély.** Grünfeld Jakab, németújvári rabbi részére és a németújvári izr. hitközség részére is külön-külön 1000—1000 korona államsegélyt utalványozott ki a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter.

— **Szabadságon.** Graisiger Ottó, segédjegyző e hó 21-től 2 heti szabadságra megy Felsőlvőre.

— **Behívók.** Az idei hadgyakorlatok miatt a tartalékosok részére a behívók már a jövő héten lesznek szétküldve.

— **Meghalt a pálinkától.** Pulcz Ferenc, szenteleki illetőségű hartbergi lakos a múlt héten annyi pálinkát ivott, hogy rosszul lett, majd mielőtt segítség érkezett volna meghalt.

— **Lemondott helyettes elnök.** A kükmeri választói összeíró bizottság helyettes-elnöke Szelestey Sándor lemondott. Helyébe Karlovics János pusztaszentmihályi lakos lett kinevezve.

— **Trachoma.** Szentelek községben az arató munkások között trachoma betegség lépett fel. A baj terjedésének megállítására megtették az intézkedések.

— **A németújvári járásból** a felépített sertésorban mi att Ausztriába sertéseket kiszállításra tilos

— **Eltávozott.** Steiner András tobaji lakos póttartalékos lakhelyéről ismeretlen helyre távozott. A katonai parancsnokság körözi.

— **Esküvőre,** eljegyzésre és bálakra meghívókat jutányos áron csinos kivitelben készít Bartunek Béla könyvnyomdája Németújvárott.

— **Kőfaragászati** és szobrászati munkák beszerzése előtt tekintse meg Kiss Károly körmenői szobrász- és kőfaragó telepét.

— **Lakást** akar kiadni, vagy bérbé venni, hirdessen lapunkban. Egy hirdetés **80 fillér.** Hirdetése biztos sikerre vezet.

— **Torta-papírok,** szekrény-papírok, különféle virág- és kreppe-papírok beszerezhetők Bartunek Béla papírüzletében Németújvár.

CSARNOK.

Tavaszi álom.

Fáradt vándor halad a poros országúton. Alig bírja már tagjait vonszolni, pedig még messze a falu, még nem látja a bádoggatejű tornyot, melynek csengő harangja sokszor hívta őt is imára.

De ime valami magas tárgy feltűnik a síkság néma láthatárán. De nem az ismerős templomtorony, hanem egy kereszt, kőkereszt rajt a megfeszített isteni Megváltó. Meggyorsítja lépteit a fáradt vándor... Legalább addig érhesen, ott majd megpihen a — kereszt tövében.

Eléri a keresztet... Fáradt testét odaveti a kereszt lábához s halk sóhaj kél fáradt melléből. Egy „Hála Isten” s lepihen a kereszt lábánál. Bágyadt fejét a kőlépcsőre hajtja s erőt vesz rajt a játékony álom... Elszenderül, elalszik...

Álmodik szépeket.

Enyhe ősi est van. Az anya az ágy szélén ül. Ólében tartja ártatlan kisdédét s imádkozni tanítgatja. A kis fiu kezeit imára kulcsolva mondja anyja után az imádságot: — Miatyánk ki vagy a mennyekben...

Tél van. Hideg szél futkos a néptelen utcákon, sivitva hirdeti hatalmasságát. Eláll a szélfúvás s a néma csendből felhangzik az esti imádságra hívó harang szava. Bent a meleg szobában letérdel a kis fiu s már egyedül rebegi el az imádságot, de nemcsak a „Miatyánk“-ot, hanem az „Üdvözlégy Máriát” is.

Pereg az idő homokórája s a tavasz meghozza a kikeletet a virágfakadást. Megélénkül erdő-mező, a sok virágtól tarka a rét s határ. A levegőben dalos pacsirták dicsőítik a világ Urát s itt a földön egy nép, egy nemzet-vivja vér nélkül a szabadságát. Tündéres tavasz, negyvennyolc tavasza, beragyogod az egész világot, s hirdeted, hogy a magyar nem tud s nem akar szolgálni senki soha. Te vitted ki a szabadságot, te hoztad meg nekünk a feltámadást.

A kis fiuból ekkor már felnőtt ember lett.

Hazáját melynek csak az előbb adták meg a szabadságot idegen uralom támadta

meg. Az ő szive is telve volt hazaszeretettel, ő is fegyvert fogott hazája védelmére... De mikor a hazáját idegen uralom hadserege eltiporta, előbbre vette hazája javánál a saját javát s nem vonakodott árulóvá lenni. Igen!... Áruló lett... Saját honfitársait árulta el... Elvette másnak az életét, hogy a magáét megmenthesse.

Nyár van, tikkasztó meleg nyár. Felderült az ég a haza felett is s a szabadság napja aranyozza meg a kék égboltot. A nemzet s a király megértette egymást, s békére hajlott. Megtörtént a koronázás. Az árulók, kik félték a nemzet buszjától külföldre menekültek. Ő is itt hagyta hazáját s a külföldön keresett nyugalmat.

Délfranciaországban, Provence-ban telepedett le s a világtól elvonulva élt... A semmittevés alatt feltámadt lelkiismerete s annak furdalásától nem volt több nyugta.

Hiába ment a tengerpartra, a tenger csobogása hazaárulással vádolta... Hiába hágott a magas bérctetőre, a fák ott a büneit zizegték fülébe s a szellő úgy susogott mintha az ártatlanul vérpadra küldöttek sóhajtoznának őt a bérctetőn... Hiába rejtőzött el, hiába vonult teljes magányba, nem volt több nyugta. Rémképeket látott, melyek nem hagyták el, bármennyire igyekezett is fölük megszabadulni.

Most egy ilju ember jelent meg előtte kihajtott inggallérral lantla a kezében s mennydörgő hangosan zúgta a fülébe:

Sehonnani bitang ember,
Ki most, ha kell, halni nem mer,
Kinek drágább rongy élete,
Mint a haza becsülete...

Majd egy öreg, őszhaju aggastyán jelent meg előtte szomorú hangon, szivettépő hangon vetette szemeire, hogy hiába izente, hogy:

„Nincs már regimentje”

hiába járt hiába kelt hazáját megmenteni nem tudta. Szemére vetette árulását. Szemére vetette, hogy miatta kellett neki sok számtalan társával együtt idegenbe menekülni, hogy legalább életüket megmenthessék...

Nem bírta tovább. Elhatározta, hogy visszatér elárult hazájába. Elindult. Gyalog tette meg a hosszú utat s fáradtan, megtörve, bűnbánóan ért hazájába. Első pihenőre egy kereszt tövébe tért.

Este a mezőről hazatérő munkások egy holttestet találtak a kőkereszt tövében. Ajkai a földet érték s jobbában egy marék földet szorongatott a „haza” földjéből.

Bartunek János.

Közgazdaság.

GABONA-ÁRAK.

Németújvár, 1914. évi július hó 17.

Lutzer Mózes Fia cég jelentése.

Az árak 100 kilogrammonként értendők			
Buza	— — — —	24.50	— 24.50
Rozs	— — — —	19	— 19
Árpa	— — — —	19	— 19
Zab	— — — —	16	— 16
Tengeri (1913)	— — — —	19	— 19

BARTUNEK BÉLA PAPIRKERESKEDÉSE

Irodapapír, tinta, toll, pecsét, viasz, íratós, tollszár, írón-főrlőgummi, gépiró papír, díszlevélpapír, szekrénypapír, másoló papír, tintatartó, levélmerleg, tollállvány, tollfészítő, kreppepapír, üzletkönyv, jegyzőkönyv, képesalbum, emlékalbum, iratrendező, papírszalveta, szivacs, iskolatáska, írónhegyező, írónvédő, pecsét-párnafesték, rugyantáblégyező, Penkala író (Tapper), írón különlegességek, ragasztó gummi, keltibélyegző, kréták, papírtáblák, vonalzó, torta-papírok, kész számlák, nyugtató, adás-vevési szerződések, adóslevelek, Schuldschein, iskolai nyomtatványok, vizsgalapok, szentképek, kottapapírok, vonalzott papírok, levélborítékok minden nagyságban, képeslapok, levonóképek stb.

NÉMETÚJVÁROTT

Hirdetések felvételének.

JANISCH FERENC

OKL. KÖMÜVESMESTER
SZENTELEK, 505. SZÁM.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy S z e n t e l e k e n mint okl. kömüvesmester telepedtem és ott

kömüves-ipart

folytatok. Elvállalok mindennemű tervek, költségvetések, mély- és magas épületek tervezését és építését. Betonmunkákat, műkö csatornacsovezést. — Kutak készítését, aszfaltozást, lépcsőkészítést stb.

Sok évi fővárosokban szerzett tapasztalataimnál fogva abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy minden ezen szakmába vágó munkák gyors és pontos kiviteléről kezessek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve kiváló tisztelettel

Janisch Ferencz

Eladó könyvtár.

Kizárólag jogi- és törvénykönyvekből álló teljesen jókarban lévő könyvtár jutányos áron eladó.

Cim e lap kiadóhivatalában.

Kiss Károly

kőfaragó és szobrász
Körmend, Rákóczy-utca 23.

Készít és nagy választékban
raktáron tart mindenféle
siremlékeket
szobrászati műveket a leg-
egyszerűbbtől a legfinomabb
és legmodernebb kivitelig!

Olcsó árak! — Olcsó árak!
Pontos kiszolgálás!

Hirdetések felvételnek!!

OLCSÓ

FINOM

LEVÉLPAPÍR

csinos dobozban 1.50 K-tól 20
koronáig. Borítékban 10—10 drb.
20 fillértől 1 koronáig minden
szinben és nagyságban kapható

BARTUNEK BÉLA

PÁPIRKESKEDÉSÉBEN
NÉMETUJVÁROTT.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszertárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnvizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, **de sokszor utánzott Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni** helytelen és utánzott kölnvizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a **világhírű cég magyarországi képviselője:**

Holczer Emil Zoltán Budapest, VIII. ker., Szigetvári-utca 16.
Egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

BARTUNEK BÉLA KÖNYVNYOMDÁJA

Németújvár, gróf Draskovich-féle ház.

Mindennemű nyomtatványok izlésesen, gyorsan és jutányosan készülnek. Névjegyek, eljegyzési kártyák, báli és esküvői meghívók, gyászjelentések azonnal elkészítetnek. Kereskedelmi és hivatalos nyomtatványok, falragaszok, levélpapírok, levelezőlapok, borítékok, étlapok stb. pontos kivitelben és jutányos áron.

A „Németújvár és Vidéke“ kiadóhivatala.

A lap részére előfizetések ide küldendők. Hirdetéseket a legelőnyösebb díjszabás szerint elfogad. Állandó hirdetőknak nagy engedményt ad. Kérjen mutatványszámot!